

Kariniam konfliktui užsitęsus Ukrainos karo pabėgėlių viltys grįžti į tėvynę slopsta. Dalis nori likti gyventi Lietuvoje, tačiau daugiau nei pusei jų įsidarbinimo klausimai kelia didelių iššūkių. Du trečdaliai negali susirasti tinkamo darbo, o 45 proc. atvykusių asmenų kenčia finansinius sunkumus, siekdami patenkinti net pagrindinius savo poreikius. Tokius rezultatus parodė Rinkos tyrimų agentūros „RAIT“ balandžio-gegužės mėnesiais atliktas tyrimas.

„RAIT“ balandžio 25 – gegužės 6 dienomis atliko internetinį tyrimą, siekdama išsiaiškinti ir geriau suprasti, kokios pagalbos reikia ir tikisi Ukrainos karo pabėgėliai Lietuvoje. Įmonės iniciatyva vykdyto tyrimo kryptys apėmė tokias sritis kaip finansinė situacija, užimtumo klausimai, lūkesčiai profesinėje srityje, ateities planai ir perspektyvos.

„Tyrimė dalyvavę ukrainiečiai įvardijo dvi esmines pagalbos priemones, kurių tikisi – tai valstybės finansinė parama bei tinkami darbo pasiūlymai. Deja, tyrimo rezultatai atskleidė gana prastą finansinę Ukrainos pabėgėlių padėtį – 47 proc. teigė lėšų turintys vos pagrindiniams poreikiams patenkinti, tuo tarpu 45 proc. nurodė, kad pinigų trūksta net ir pagrindiniams poreikiams. Net 82 proc. apklaustųjų yra atvykę su vaikais, tad sunkią finansinę padėtį tenka išgyventi ne tik suaugusiesiems“, – pastebi „RAIT“ direktorė Diana Žardin.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, nuo karinių veiksmų pradžios jau buvo įdarbinta apie 30 proc. visų į Lietuvą atvykusių darbingo amžiaus ukrainiečių. Tačiau dviem trečdaliams Ukrainos pabėgėlių įsidarbinimo klausimai išlieka dideliu iššūkiu: asmenys negauna tinkamų darbo pasiūlymų arba negali tinkamai adaptuotis darbo rinkoje.

Anot tyrimo rezultatų, didžioji dalis ukrainiečių yra nusiteikę susirasti darbą Lietuvoje: 7 iš 10 norėtų įsidarbinti, o lūkesčiai darbo užmokesčiui svyruoja nuo 701 – 1000 EUR, atskaičiavus mokesčius. Ketvirtadalis (26 proc.) Lietuvoje gyvenančių ukrainiečių būtų linkę ne tik įsidarbinti samdomais darbuotojais ar dirbti laisvai samdomais specialistais, tačiau svarstyti ir apie nuosavo verslo pradėjimą ar jo perkėlimą iš Ukrainos į Lietuvą

„Tyrimo rezultatai parodė, kad dauguma atvykusių karo pabėgėlių jaučia jiems teikiamą humanitarinę pagalbą. Jiems suteiktos pirmo būtinumo priemonės, aprūpinama maistu, būstu, tačiau pagrindinis uždavinys, siekiant sėkmingos integracijos, yra suteikti pragyvenimo šaltinį. Norinčių dirbti yra daug, o Lietuvos darbo rinkoje įvairiuose sektoriuose yra fiksuojamas didelis darbuotojų trūkumas. Tiesa, darbui tam tikrose srityse reikalingi žinių suvienodinimo kursai, perkvalifikavimo programos, kalbos mokėjimas, tad labai svarbu atvykusiems žmonėms sudaryti palankias sąlygas mokytis.

Žinoma, šiems asmenims neretai svarbios ir lanksčios darbo sąlygos. Dalis šių asmenų turi poreikį dirbti ne visą darbo dieną. Deja, darbdaviai tokių pasiūlymų pateikia labai retai. Atsižvelgiant į tai, kad didžioji dauguma karo pabėgėlių yra moterys, lankstumas auginant vaikus yra vienas iš labai svarbių niuansų įsidarbinant. Galbūt kai kurioms moterims ir užtenka žinių bei įgūdžių dirbti, tačiau nesant galimybių dirbti trumpiau, prioritetas lieka nuo karo išgelbėti vaikai“, – kalbėjo D. Žardin.

Tyrimo dalyviai taip pat išreiškė pageidavimą toliau gauti paramą maisto daaviniais ar kuponais, o „Maisto bankas“, organizuojantis pagalbą maistu, yra geriausiai ukrainiečiams žinoma nevyriausybinių organizacijų Lietuvoje (žinomumas siekia 86 proc.).

Kariniam konfliktui užsitęsus, karo pabėgėlių nuotaikos dėl sugrįžimo į Ukrainą nėra itin pozityvios. Pusė tyrimo dalyvių buvo užtikrinti savo sprendimu sugrįžti į Ukrainą, kai tik bus aiškesnė situacija dėl konflikto pabaigos arba bus saugu tai padaryti. Visgi, likusi dėl Rusijos karinių veiksmų atvykusių Ukrainos gyventojų dalis nėra užtikrinta dėl grįžimo į tėvynę, o gyvenimas Lietuvoje, tikėtina, gali užsitęsti.

Vertinant ateities planus, beveik absoliuti tyrimo dalyvių dalis (92 proc.), kol tęsis karinis konfliktas, nori likti gyventi Lietuvoje, o likę 8 proc. turi planų persikelti gyventi į kitą šalį, pavyzdžiui, Vokietiją, Lenkiją ar kitas.

Tyrimą numatoma kartoti siekiant palyginti rezultatus ir matuoti galimus pokyčius ilgesnėje perspektyvoje.

Tyrimo metu internetu buvo apklausti 382 aštuoniolikos metų ir vyresni ukrainiečiai, gyvenantys įvairiose Lietuvos vietovėse.

